

“Bank Respublika” ASC-də
Müşahidə Şurasının 29 Mart 2024-cü il tarixli 29 sayılı iclasında
təsdiq edilmiş
“Komplayens Siyasəti”nin
Qısa məzmunu

1. Ümumi müddəalar

Bank Respublika öz fəaliyyətində **komplayens, şəffaflıq və etik idarəetməyə** əsaslanaraq güclü komplayens idarəetmə sistemi tətbiq edir. Bu sistem Bankın fəaliyyətini yerli qanunvericilik, Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Bankının “Banklarda Korporativ İdarəetmə Standartları Qaydaları” və Maliyyə Monitorinqi Xidmətinin normativ tələbləri, komplayens sahəsində beynəlxalq tənzimləmə prinsipləri və bankdaxili sənədlər çərçivəsində aparmağa imkan verir.

Siyasət Bankın **bütün struktur bölmələrinə və işçi heyətinə** şamil olunur və onların gündəlik qərar və fəaliyyətlərində rəhbər tutulmalı əsas çərçivəni müəyyən edir.

2. Əsas anlayışlar

Komplayens – Bankın qanunvericiliyə, nəzarət və maliyyə monitorinq orqanlarının normativ hüquqi aktlarına, beynəlxalq standartlara və bankdaxili qaydalara əməl etməsini təmin edən fəaliyyət sahəsidir. Bu fəaliyyət həm hüquqi, həm də etik uyğunluğun qorunmasına xidmət edir.

Komplayens riski – Qanunvericilik və normativ tələblərə əməl edilmədikdə Bankın hüquqi sanksiyalara, maliyyə itkilərinə və reputasiya zərərinə məruz qalması ehtimalıdır. Bu risklərin qarşısının alınması Bankın dayanıqlılığı və ictimai etibarı baxımından həyati əhəmiyyət daşıyır.

Komplayens funksiyası – Bankın bütün fəaliyyət istiqamətlərində uyğunluğun təmin edilməsi, komplayens risklərinin müəyyən olunması, qiymətləndirilməsi, nəzarəti və hesabatlılığını həyata keçirən müstəqil struktur və idarəetmə mexanizmidir.

Komplayens mədəniyyəti – Bank daxilində bütün struktur səviyyələrdə hüquqi və etik tələblərə sadıqlıq ruhunu əks etdirən davranış və dəyərlər sistemidir. Bu mədəniyyət Bank rəhbərliyinin və işçi heyətinin komplayensə dair yüksək məsuliyyət hissini, etik davranışı və şəffaf qərarvermə vərdişlərini özündə birləşdirir. Komplayens mədəniyyəti təşkilatda uyğunluğun yalnız qaydalara əməl etmə deyil, korporativ dəyər olaraq yaşamasını təmin edir.

3. Siyasətin məqsədi

Komplayens siyasətinin əsas məqsədi Bank Respublika-da hüquqi və etik uyğunluğun təmin olunması üçün vahid və effektiv idarəetmə çərçivəsinin yaradılmasıdır. Bu çərçivə

Bankın daxili prosedurlarına, qanunvericiliyə və tənzimləyici tələblərə riayət olunmasını, eyni zamanda, potensial risklərin vaxtında müəyyən olunaraq idarə edilməsini hədəfləyir.

Siyasət Bankın reputasiya risklərinin, maliyyə itkilərinin və hüquqi məsuliyyətin qarşısını almaqla yanaşı, şəffaflıq, hesabatlılıq və etik davranış üzərində qurulan korporativ idarəetməni gücləndirir. Bu məqsədlə Bankda yerli və beynəlxalq standartlara cavab verən komplayens idarəetmə sistemi formalaşdırılmışdır.

Siyasətin hədəflərindən biri də Bank daxilində **komplayens mədəniyyətinin formalaşdırılması və təşviq edilməsidir**. Bu mədəniyyət əməkdaşların yalnız prosedurlara əməl etməsini deyil, uyğunluğu bir dəyər və davranış norması kimi qəbul etməsini təşviq edir. Komplayens mədəniyyəti, hüquqa və etika əsaslanan qərarvermə prosesini möhkəmləndirir və Bankın müştərilər, tənzimləyici orqanlar və beynəlxalq tərəfdaşlar qarşısında etibarlı imicini qoruyur.

Siyasət həmçinin Bank əməkdaşlarının müntəzəm şəkildə maarifləndirilməsini və uyğunluq sahəsində peşəkar biliklərinin artırılmasını nəzərdə tutur. Bu yanaşma, uyğunluq risklərinin azaldılması və Bankın davamlılığı üçün strateji əhəmiyyət kəsb edir.

4. Siyasətin prinsipləri

Bank komplayens fəaliyyətini aşağıdakı əsas prinsiplər əsasında həyata keçirir:

Bank Respublika komplayens siyasətini həyata keçirərkən aşağıdakı əsas prinsipləri rəhbər tutur:

- **Qanunvericiliyə riayət prinsipi** – Bank fəaliyyətini Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyi, nəzarət orqanlarının tələbləri və beynəlxalq standartlara uyğun şəkildə həyata keçirir. Qüvvədə olan normativ sənədlərə riayət etmək hüquqi risklərin qarşısının alınması və dayanıqlı idarəetmənin təmin olunması üçün əsas şərtidir.
- **Dürüstlük və etik davranış prinsipi** – Bankın bütün işçi heyəti peşəkar münasibətlərdə dürüstlük nümayiş etdirməli, etik dəyərləri rəhbər tutmalı və işgüzar fəaliyyətində şəffaflıq və məsuliyyət prinsiplərinə sadıq qalmalıdır. Bu yanaşma həm müştəri münasibətlərində, həm də daxili idarəetmədə ədalətli və inamlı mühit yaradır.
- **Məsuliyyət və hesabatlılıq prinsipi** – Hər bir əməkdaş, o cümlədən rəhbərlik, öz fəaliyyətinə görə cavabdehlik daşıyır. Komplayens tələblərinə riayət edilmədikdə məsuliyyət daşımaq və uyğun prosedurlar çərçivəsində hesabatlı olmaq, Bankda daxili nizam-intizamı və nəzarəti təmin edir.
- **Şəffaflıq və əməkdaşlıq prinsipi** – Bank daxilində struktur bölmələr, eləcə də tənzimləyici orqanlar, müxbir banklar və digər tərəfdaşlarla qarşılıqlı və açıq

informasiya mübadiləsi komplayens sisteminin effektiv işləməsinə xidmət edir. Bu əməkdaşlıq hüquqi öhdəliklərin yerinə yetirilməsi və risklərin koordinasiyalı şəkildə idarə olunmasına imkan verir.

- **Müstəqillik və ədalətlik prinsipi** – Komplayens funksiyası bankın digər strukturlarından asılı olmadan, obyektiv qərarlar vermək səlahiyyətinə malikdir. Pozuntuların qərəzsiz qiymətləndirilməsi və qərarların maraqlardan azad şəkildə verilməsi, komplayens idarəetməsinin şəffaf və sabit fəaliyyətini təmin edir.

Bu prinsiplər Bankın uyğunluq mədəniyyətinin əsasını təşkil edir və dayanıqlı, etibarlı maliyyə qurumu kimi fəaliyyətini dəstəkləyir.

5. Siyasətin əhatə dairəsi

Siyasət Bankın bütün **struktur bölmələrinə, əməkdaşlarına və bankla əməkdaşlıq edən tərəfdaş (təchizatçılar, vendorlar)** şirkətlərə şamil olunur

Komplayens siyasəti aşağıdakı **fəaliyyət sahələrini** əhatə edir:

- ƏL/TMM (əmlakın leqallaşdırılması və terrorçuluğun maliyyələşdirilməsinə qarşı mübarizə);
- Rüşvət və Korrupsiyaya qarşı mübarizə;
- Dələduzluq və saxtakarlıqla mübarizə;
- Korporativ idarəetmə standartlarına uyğunluq;
- Maraqlar toqquşması;
- Etik davranış Məcəlləsi;
- Beynəlxalq sanksiya komplayens proqramı;
- Məlumatların məxfiliyi, qorunması və saxlanması.

6. Bank rəhbərliyinin funksiyaları

Bank rəhbərliyi komplayens pozuntularına qarşı **“sıfır dözümlülük” prinsipini** qəbul edir və komplayens idarəetmə sisteminin effektiv fəaliyyətini dəstəkləyir. **Müşahidə Şurası və İdarə Heyəti** siyasətin təsdiqi, nəzarət funksiyası və strukturun resurslarla təmin olunması üzrə məsuliyyət daşıyır.

Müşahidə Şurası Bankın komplayens siyasətini və daxili qaydalarını təsdiq edir, müstəqil komplayens strukturunun yaradılmasına nəzarət edir və onun fəaliyyətinə kuratorluq edən İdarə Heyəti üzvünü təyin edir. Şura eyni zamanda Bank daxilində **komplayens**

mədəniyyətinin, şəffaflığın və etik davranış standartlarının təşviqinə xüsusi önəm verir.

İdarə Heyəti komplayens funksiyasının düzgün icrası üçün departamenti zəruri resurslarla təmin edir və onun fəaliyyətinin müstəqil həyata keçirilməsi üçün lazımi şərait yaradır. Heyət müntəzəm olaraq hesabatlar alır, riskləri qiymətləndirir və uyğunluq sahəsində aparılan fəaliyyəti dəstəkləyir.

Həm Müşahidə Şurası, həm də İdarə Heyəti Bankın bütün səviyyələrində **komplayens mədəniyyətinin formalaşdırılması və yayılmasını təşviq edir**. Bu məqsədlə maarifləndirmə, təlim, şəffaf hesabatlıq və davamlı nəzarət vasitəsilə uyğunluq dəyərləri təşkilatın əsas davranış modelinə çevrilir.

7. Komplayens funksiyası

Bank Respublika-da komplayens funksiyası müstəqil struktur olan PL/TMM və Komplayens Departamenti tərəfindən həyata keçirilir. Bu funksiya Bankın **komplayens və etik öhdəliklərə** uyğun fəaliyyət göstərməsini təmin edir və bütün işçi heyəti üçün uyğunluq mədəniyyətinin formalaşmasında mühüm rol oynayır.

Komplayens funksiyasına komplayens risklərinin idarə edilməsi, pozuntuların monitorinqi, qanunvericilik tələblərinə nəzarət, işçi heyətinin maarifləndirilməsi və rəhbərliyə müvafiq hesabatların təqdim edilməsi daxildir. Bu funksiyanın müstəqilliyi və effektivliyi Bankın reputasiyasının qorunması və tənzimləyici orqanlarla düzgün əlaqələrin qurulması üçün vacibdir.

Departament **Baş Risk İnzibatçısı, İdarə Heyəti və Müşahidə Şurasına hesabat verir** və strateji qərarvermədə iştirak edir. Həmçinin komplayens strukturu yeni məhsulların tətbiqi, risklərin qiymətləndirilməsi və hüquqi dəyişikliklərin tətbiqi zamanı aktiv rol oynayır.

Bankın rəhbərliyi komplayens funksiyasına lazımi texniki, insan və maliyyə resurslarını ayırmaqla, bu **funksiyanın səmərəli** fəaliyyətini dəstəkləyir.

8. Komplayens risklərinin idarə edilməsi

Bank Respublika komplayens risklərini proaktiv şəkildə idarə edir. Komplayens riskləri Bankın hüquqi, normativ, etik və reputasiya baxımından zərərə məruz qalmasına səbəb

ola biləcək uyğunsuzluqları əhatə edir. Bu risklərin idarə olunması Bankın dayanıqlılığının qorunması və fəaliyyətinin sabit şəkildə davam etdirilməsi üçün vacibdir.

Komplayens funksiyası bu riskləri müəyyən etmək, qiymətləndirmək, ölçmək, monitoring və hesabat vermək üçün daxili metodologiyadan istifadə edir. Dəyərləndirmə prosesi yerli qanunvericilik, beynəlxalq təcrübə və bankdaxili qaydalarla uyğun şəkildə həyata keçirilir.

Komplayens risklərinə requlyativ pozuntular, etik davranış normalarının pozulması, reputasiya riski və beynəlxalq sanksiya riskləri daxildir. Bu risklər müəyyən edildikdə, müvafiq nəzarət tədbirləri planlaşdırılır və icrası izlənilir.

Qiymətləndirmə hesabatları **İdarə Heyəti və Müşahidə Şurasına təqdim olunur** və zəruri hallarda bu risklərin azaldılması üçün **strateji qərarlar** qəbul edilir.

9. Maraqların toqquşması

Bank əməkdaşları və rəhbərlik şəxsi maraqlarla peşə fəaliyyətinin kəsişməməsi üçün **“Maraqların toqquşması”** prinsiplərinə ciddi riayət etməlidirlər. Müxtəlif strukturlar arasında və ya işçinin şəxsi maraqları ilə Bankın maraqları arasında münaqişə yarana biləcək hallarda, məsələ şəffaf şəkildə idarə olunmalıdır.

Bank əməkdaşları şəxsi mühakimələri və ya münasibətləri əsasında üçüncü şəxslərə üstünlük verməməli və yalnız Bankın, səhmdarların və müştərilərin maraqlarına uyğun qərarlar qəbul etməlidirlər.

Bu məqsədlə Bankda daxili siyasət və prosedurlar mövcuddur. Əməkdaşlar hər hansı potensial və ya real maraq münaqişəsini dərhal rəhbərlik və ya komplayens strukturuna bildirməlidir. Bu məlumatlar konfidensiallıqla qorunur.

Münaqişənin aşkarlanması və düzgün idarə olunmaması ciddi intizam tədbirləri ilə nəticələne bilər və Bankın etibarına mənfi təsir göstərə bilər.

10. Etik davranış qaydaları

Etik davranış Bank Respublikanın əsas dəyərlərindən biridir. Bütün əməkdaşlardan yüksək peşəkarlıq, şəffaflıq və dürüstlük gözlənilir. İşgüzar münasibətlərdə və qərar qəbul edərkən etik normalara əməl edilməsi Bankın reputasiyasının qorunmasına xidmət edir.

Bankın **Etik Davranış Məcəlləsi** bu prinsipləri müəyyən edir və əməkdaşlar üçün davranış standartlarını açıq şəkildə ortaya qoyur. Məcəllə əməkdaşlara gündəlik iş fəaliyyətlərində düzgün və məsuliyyətli qərarlar vermək üçün əsas çərçivə yaradır.

Etik prinsiplərin pozulması yalnız daxili nizam-intizama deyil, həm də hüquqi və reputasiya risklərinə səbəb ola bilər. Bu səbəbdən Bank hər bir pozuntunu ciddiyyətlə araşdırır və zəruri hallarda intizam tədbirləri tətbiq edir.

Bank, eyni zamanda, etik davranışı təşviq edən təlimlər və kommunikasiya vasitələri ilə etik mədəniyyətin davamlı inkişafını təmin edir.

11. Komplayens pozuntusu və qaydalara əməl olunmama

Komplayens qaydalarının pozulması Bank üçün ciddi hüquqi, maliyyə və reputasiya riskləri yaradır. Hər bir əməkdaş qanunvericilik, normativ aktlar və daxili qaydalara şərtsiz əməl etməli, pozuntu hallarını dərhal komplayens strukturuna bildirməlidir.

Bankda anonim və təhlükəsiz məlumat ötürmə kanalları – o cümlədən daxili **“whistleblowing” platforması** – mövcuddur. Əməkdaşlar bu vasitə ilə pozuntular barədə məlumatları rahatlıqla paylaşa bilərlər.

Daxil olan məlumatlar komplayens strukturunda araşdırılır və nəticələr Baş Risk İnzibatçısına və ya lazım gəldikdə İntizam Komissiyasına təqdim olunur. Pozuntuya yol vermiş əməkdaşla bağlı zəruri intizam tədbirləri görülür.

Bu prosesin məqsədi Bank daxilində hüquqi və etik sabitliyi qorumaq, riskləri vaxtında aradan qaldırmaq və komplayens mədəniyyətini gücləndirməkdir.

12. Təlim və maarifləndirmə

Bank Respublika komplayens sahəsində əməkdaşlarının **davamlı təlimini və maarifləndirilməsini** təmin edir. Bu, **komplayens mədəniyyətinin formalaşdırılması** və saxlanması üçün əsas şərtlərdən biridir.

İllik təlim proqramı komplayens funksiyasını həyat keçirən strukturun tərəfindən hazırlanır və işçinin vəzifəsi, riski və rolu nəzərə alınaraq fərqli mövzuları əhatə edir. Mövzulara qanunvericilik dəyişiklikləri, etik davranış, maraqların toqquşması, sanksiyalar və ƏL/TMM sahəsində tələblər daxildir.

Eyni zamanda, komplayens strukturunun öz heyəti də ixtisasartırma təlimlərinə cəlb olunur və bu, Bankın uyğunluq bacarığını gücləndirir.

Təlimlərin əsas məqsədi əməkdaşların riskləri vaxtında tanıması, düzgün qərar verməsi və Bankın reputasiyasını qoruyacaq davranış sərgiləməsidir.

13. Daxili audit qiymətləndirməsi

Bankda komplayens funksiyasının effektivliyi ildə bir dəfə **Daxili Audit Departamenti** tərəfindən qiymətləndirilir. Bu qiymətləndirmə komplayens siyasətinin icrasının keyfiyyətini və daxili nəzarət sisteminin işləkliyini yoxlamağa xidmət edir.

Audit zamanı mümkün **zəifliklər, prosedur boşluqları və icra uyğunsuzluqları** müəyyən olunur. Nəticələrə əsasən rəhbərliyə təklif və tövsiyələr təqdim edilir. Bu, komplayens idarəetməsinin daha dayanıqlı və adekvat şəkildə qurulmasına imkan yaradır.

Qiymətləndirmə həmçinin komplayens risklərinin proaktiv idarə olunması, pozuntuların qarşısının alınması və qanunvericiliyə uyğunluğun artırılması baxımından strateji əhəmiyyət daşıyır.

Daxili auditin tövsiyələri əsasında zəruri dəyişikliklər həyata keçirilir və komplayens funksiyasının gücləndirilməsi istiqamətində tədbirlər görülür.

14. Məlumatların saxlanması və qorunması

Bank Respublika **informasiya təhlükəsizliyi və məlumatların məxfiliyini** prioritet məsələ kimi qəbul edir. Komplayens və digər daxili fəaliyyətlər zamanı toplanan məlumatların təhlükəsiz saxlanması Bankın reputasiyası və hüquqi sabitliyi üçün mühüm əhəmiyyət kəsb edir.

Əməkdaşlar müştəri məlumatları, əməliyyat detalları və daxili hesabatlar daxil olmaqla bütün konfidensial məlumatlara ehtiyatla yanaşmalı, onları yalnız qanunvericiliyin və daxili qaydaların icazə verdiyi çərçivədə istifadə etməlidirlər.

Məlumatların qanunvericiliklə müəyyən edilmiş müddət ərzində (adətən minimum 5 il) təhlükəsiz şəkildə saxlanması təmin olunur. Bu müddət ərzində məlumatlar audit, hüquqi araşdırma və tənzimləyici orqanlarla əməkdaşlıq məqsədi ilə əlçatan olmalıdır.

Bank informasiya texnologiyaları vasitəsilə bu məlumatları kənar müdaxilələrdən qorumaq üçün texniki və inzibati tədbirlər görür. Səlahiyyətsiz giriş halları ciddi pozuntu hesab olunur və müvafiq hüquqi tədbirlərlə nəticələnir.

15.Yekun müddəalar

Komplayens Siyasəti Bankın Müşahidə Şurası tərəfindən təsdiq olunur və bütün işçilər üçün məcburidir. Siyasətə riayət olunmaması hallarında məsuliyyət müəyyən olunur və sənədə dövrü olaraq yenidən baxılır.